

פרשת תולדות

19 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק:
 20 וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּקְהָתוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל
 הָאֲרָמִי מִפְּדֵן אָרֶם אַחֻזַּת לְבֶן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: 21 וַיַּעֲתֶר יִצְחָק
 לַיהוָה לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הוּא וַיַּעֲתֶר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָר רִבְקָה
 אִשְׁתּוֹ: 22 וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקַרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי
 וַתֵּלֶךְ לְדָרֵשׁ אֶת־יְהוָה: 23 וַיֹּאמֶר יְהוָה לָּהּ שְׁנֵי גִימִים (גוֹיִם) בְּבִטְנָךְ
 וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֶּעַיֶךְ יִפְרְדוּ וְלֹאִם מִלְּאִם יֵאֲמָץ וְרַב יַעֲבֹד צַעֲרִי:
 24 וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמֵם בְּבִטְנָהּ: 25 וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן
 אַדְמוֹנִי כָּלֹּ פְאֻדָּת שְׁעָר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו: 26 וְאַחֲרָיֶ־כֵּן
 יָצָא אַחִיו וַיְדוּ אַחֻזַּת בְּעֵקֶב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק
 בֶּן־שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם: 27 וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ
 יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תֵּם יֹשֵׁב אֲהָלִים: 28 וַיֵּאָהֵב יִצְחָק
 אֶת־עֵשָׂו כִּי־צִיד בְּפִיו וְרִבְקָה אֲהֵבַת אֶת־יַעֲקֹב: 29 וַיִּזְד
 יַעֲקֹב נָזִיד וַיִּבָּא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֵה וְהוּא עָרִף: 30 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו
 אֶל־יַעֲקֹב הֲלֵעִיטְנִי נָא מִן־הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עָרִף אֲנֹכִי עַל־כֵּן
 קָרָא־שְׁמוֹ אֲדוּם: 31 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכַרָּה כִּיּוֹם אֶת־בְּכֹרְתְךָ
 לִי: 32 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָמָּה־זֶּה לִּי

Nota al vers. 19: "... Itzjak fue hijo de Abraham. Abraham fue padre de Itzjak": Una vez que el versículo expone que Itzjak fue hijo de Abraham ¿qué necesidad tiene de reiterar que Abraham fue padre de Itzjak? Explica el Midrash que Itzjak era el orgullo de Abraham, y Abraham era el orgullo de Itzjak; el padre se enorgulleció por el hijo, y el hijo por el padre. Muchos se sienten orgullosos por sus padres o abuelos, pero su actitud de vida es tal que sus padres o abuelos no sienten, o no sentirían, orgullo por ellos. Y a eso alude la reiteración del concepto en el versículo: las dos fases deben estar presentes, el hijo siente orgullo por sus padres y ancestros, y a la vez su conducta debe ser tal de modo que sus padres o abuelos puedan estar orgullosos de él.

Nota a los vers. 25: 19-25: "Estos son los descendientes de Itzjak... Entonces nació el primero de los hijos (mellizos)... y lo llamaron Esav": "Esav" representa las fuerzas del mal, las cuales fueron creadas con el único propósito de que la persona las transforme en energía positiva. El nombre *Itzjak* tiene en hebreo la misma raíz que "risa", "regocijo". Porque cuando uno logra reconvertir a "Esav" en bueno, el Supremo se regocija y deriva gran placer de semejante transformación.

Nota al vers. 27: "laacov era un hombre íntegro que permanecía en las tiendas de estudio": Un simple es alguien que carece de la picardía de engañar. Al respecto expone el Visionario de Lublín: El que carece de la picardía de engañar es un simple. Pero el que sí tiene la picardía pero se resiste a hacer uso de esa habilidad, es un *hombre íntegro*. Como laacov, que a pesar de los engaños de que era objeto por parte de su suegro Labán, él se mantuvo en su integridad y jamás lo defraudó, a pesar de que hubiera sabido hacerlo. laacov no era meramente un simple, era un *hombre íntegro*.

Nota al vers. 26: "Y después nació su hermano (laacov) con su mano aferrada al talón de Esav": Esav representa la tendencia natural, instintiva, y por eso nació antes que su mellizo laacov, tal como uno nace con su instinto y recién después, a la edad de Bar / Bat Mitzvá, recibe el alma divina. El servicio divino del alma, representada por laacov, consiste en tomar el "talón de Esav", tomar las fuerzas del mal, conquistarlas y tornarlas para el lado divino-espiritual

בְּכֹרָה: ³³ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְּׂבֻעָה לִּי כִּי־אִם וַיִּשְׁבַּע לּוֹ וַיִּמְכֹּר
אֶת־בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: ³⁴ וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וּנְזִיד עַד־שָׁמַיִם
וַיֹּאכַל וַיִּשְׂתֶּה וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ וַיִּבְזוּ עֲשׂוֹ אֶת־הַבְּכֹרָה: פ

פרק כו – 26

1 וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכָד הָרָעַב הָרֵאשִׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם
וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה: ² וַיֵּרָא אֵלָיו
יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־תֵּרֵד מִצְרַיִמָּה שָׁכֵן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ:
³ גֹּר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאָהִיָּה עִמָּךְ וְאַבְרָכְךָ כִּי־לֹךְ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתֵּן
אֶת־כָּל־הָאֲרֶצֶת הָאֵל וְהִקְמַתִּי אֶת־הַשְּׂבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: ⁴ וְהָרַבִּיתִי אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
וְנָתַתִּי לְזֶרְעֶךָ אֶת כָּל־הָאֲרֶצֶת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי
הָאָרֶץ: ⁵ לָעֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקִלֵּי
וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרֵתִי מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי: ⁶ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק
בְּגָרָר: ⁷ וַיִּשְׂאֵלֹו אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַחְתִּי הוּא כִּי יָרָא
לְאִמֹּר אִשְׁתִּי פֶן־יְהַרְגֵנִי אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רַבָּקָה כִּי־טוֹבַת
מְרֵאָה הוּא: ⁸ וַיְהִי כִי־אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֹף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ
פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וְהִנֵּה יִצְחָק מִצְחָק אֶת רַבָּקָה אִשְׁתּוֹ:
⁹ וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הוּא וְאֵיךְ אָמַרְתָּ
אַחְתִּי הוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אָמַרְתִּי פֶן־אָמוּת עָלַיָּה:

Nota al vers. 5: "Mi mandato": alusión a los decretos destinados a evitar transgredir las prohibiciones de la Torá. "Mis mandamientos": alusión a los preceptos que la lógica misma los dictaría, como la prohibición de matar o robar. "Mis estatutos": alusión a los preceptos cuyo único sustento es dar cumplimiento a la Voluntad divina, totalmente abstraída de cualquier consideración lógica, como la prohibición de ingerir cerdo. "Mis enseñanzas": lit.: *Torot*, en plural, aludiendo a la Torá transmitida en forma escrita y a la Torá oral, transmitida de padres a hijos y de maestros a discípulos, conocida como Tradición.

Nota al vers. 9: "Pero ella es tu esposa, ¿Por qué dijiste que era tu hermana?": Ante aquellos extraños, Itzjak presentó a Rivká como su hermana y no como su esposa, pues entonces -debido a su gran belleza- lo habrían matado a él para que les fuera permitido tomarla a ella (ver paralelo en Gén 12:13). Frente a la atracción de la belleza material, el hombre sólo puede llevarse a cabo cuando cuerpo y alma interaccionan en perfecta unidad y simbiosis. Y por eso Itzjak no quería que lo matasen, pues el cuerpo por sí solo no tiene el poder de cumplir su objetivo. Recordemos que el factor masculino representa el alma y el factor femenino representa el cuerpo.

10 וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ מִה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ כְּמַעַט שָׁכַב אֶחָד הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבֵּאתָ עָלֵינוּ אִשָּׁם: 11 וַיֵּצֵא אַבְיִמֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הַנִּגַּע בְּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת: 12 וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַחֹמָה וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: (שלישי) 13 וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיִּלְךְ הַלֹּדֶף וַיִּגְדַּל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד: 14 וַיְהִי־לּוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבָדָה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים: 15 וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו סָתְמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיִּמְלְאוּם עֶפְרָ: 16 וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי־עֲצַמְתָּ מִמָּנוּ מְאֹד: 17 וַיִּלְךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיַּחֵן בְּנַחַל־גֶּרָר וַיֵּשֶׁב שָׁם: 18 וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר | אֶת־בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת כְּשִׁמְתָן אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אָבִיו: 19 וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי־יִצְחָק בְּנַחַל וַיִּמְצְאוּ־שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים: 20 וַיִּרְיִבוּ רַעֲיֵי גֶרָר עִם־רַעֲיֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַבְּאֵר עֵשֶׂק כִּי הִתְעַשְׂקוּ עִמּוֹ: 21 וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרָת וַיִּרְיִבוּ גַם־עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שִׁטְנָה: 22 וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֲרָת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחֹבוֹת וַיֹּאמֶר כִּי־עָתָה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפְרִינוּ בְּאֶרֶץ: (רביעי) 23 וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שֶׁבַע: 24 וַיִּרְא אֱלֹהֵי יְהוָה בְּלִילָה הַהִוא וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ אֶל־תִּירָא כִּי־אֲתָךְ אֲנֹכִי וּבִרְכֹתֶיךָ וְהִרְבִּיתִי אֶת־זֶרְעֶךָ בְּעֵבוֹר אַבְרָהָם עַבְדִּי: 25 וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיִּט־שָׁם אֱהֻלוֹ וַיְכַרֹּשׁ שָׁם עַבְדֵי־יִצְחָק בְּאֵר: 26 וַאֲבִימֶלֶךְ הִלֵּךְ אֵלָיו מִגֶּרָר וַאֲחֻזַּת מִרְעֵהוּ וּפִיכֵל שֹׁר־צֹבָאוֹ: 27 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִצְחָק מְדוּעַ בָּאתָם אֵלָי וְאַתֶּם שְׂנֵאתֶם אֹתִי וַתִּשְׁלַחוּנִי מֵאֲתַכֶּם: 28 וַיֹּאמְרוּ רָאוּ רְאִינוּ כִּי־הָיָה יְהוָה | עִמָּךְ וַנֹּאמֶר תְּהִי נָא אֵלֶּה בֵּינוֹתֵינוּ בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ וּנְכַרְתָּה בְּרִית עִמָּךְ: 29 אִם־תַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ רָעָה כַּאֲשֶׁר לֹא נִגְעַנּוּךָ וְכַאֲשֶׁר עָשִׂינוּ עִמָּךְ

Nota al vers. 13: "El hombre prosperó y continuó creciendo hasta hacerse muy rico": Suele ocurrir que cuanto más uno incrementa su riqueza material, disminuye en igual medida su don humanitario y su compromiso hacia los semejantes. Pero no así Itzjak: Incluso en su prosperidad económica el versículo lo llama "hombre", en el sentido de "hombre íntegro", cualidad que continuó desarrollando hasta el nivel de excelencia.

רַק-טוֹב וְנִשְׁלַחְךָ בְּשָׁלוֹם אֶתְּהָ עִתָּהּ בְּרוּךְ יְהוָה: ³⁰ (חמישי) וַיַּעַשׂ
 לָהֶם מִשְׁתֵּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ: ³¹ וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וַיִּשְׁבְּעוּ אִישׁ
 לְאָחִיו וַיִּשְׁלַחֵם יִצְחָק וַיִּלְכוּ מֵאֲתוֹ בְּשָׁלוֹם: ³² וַיְהִי | בַּיּוֹם הַהוּא
 וַיָּבֹאוּ עֲבָדֵי יִצְחָק וַיִּגְדּוּ לוֹ עַל-אֲדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפְרוּ וַיֹּאמְרוּ
 לוֹ מִצְאָנוּ מַיִם: ³³ וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל-כֵּן שֵׁם-הָעֵיִר בְּאֵר
 שִׁבְעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ׀ ³⁴ וַיְהִי עֲשׂוֹ בֶן-אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח
 אִשָּׁה אֶת-יְהוּדִית בַּת-בְּאָרִי הַחֲתִי וְאֶת-בְּשֵׁמֶת בַּת-אֵילָן הַחֲתִי:
³⁵ וַתְּהִיֶּינן מֵרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרַבְקָה: ׀

פרק כז – 27

1 וַיְהִי כִּי-זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶינן עֵינָיו מֵרֵאֶת וַיִּקְרָא אֶת-עֲשׂוֹ | בְּנוֹ
 הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַנְּנִי: ² וַיֹּאמֶר הִנֵּה-נָא זָקֵנְתִי
 לֹא יִדְעֵתִי יוֹם מוֹתִי: ³ וְעִתָּהּ שְׂאֵ-נָא כְלִיךָ תְּלִיךָ וְקִשְׁתְּךָ וְצֵא
 הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִי צִידָה (ציד): ⁴ וַעֲשֵׂה-לִי מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי
 וְהִבִּיֵאָה לִי וְאָכְלָה בְּעֵבֹר תְּבָרַכְךָ נַפְשִׁי בְּטָרֶם אָמוֹת: ⁵ וּרְבָקָה
 שָׁמְעַת בְּדַבַּר יִצְחָק אֶל-עֲשׂוֹ בְּנוֹ וַיִּלְךָ עֲשׂוֹ הַשָּׂדֶה לְצוּד צִיד
 לְהִבִּיאַ: ⁶ וּרְבָקָה אָמְרָה אֶל-יַעֲקֹב בְּנָה לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמְעֵתִי
 אֶת-אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל-עֲשׂוֹ אַחִיךָ לֵאמֹר: ⁷ הִבִּיֵאָה לִי צִיד
 וַעֲשֵׂה-לִי מִטְעָמִים וְאָכְלָה וְאֶבְרַכְכָּה לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי:
⁸ וְעִתָּהּ בְּנִי שָׁמַע בְּקוֹלִי לֵאשֶׁר אֲנִי מְצַוָּה אֲתָךְ: ⁹ לָךְ-נָא
 אֶל-הַצֹּאֵן וְקַח-לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדִיִּי עֲזִים טְבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם
 מִטְעָמִים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּ: ¹⁰ וְהִבֵּאתָ לְאָבִיךָ וְאָכַל בְּעֵבֶר
 אֲשֶׁר יְבָרַכְךָ לִפְנֵי מוֹתִי: ¹¹ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-רַבְקָה אִמּוֹ הֵן עֲשׂוֹ

Acerca de la bendición de Itzjak: Que el patriarca Itzjak haya pretendido otorgar la bendición de la primogenitura a su hijo Esav, el perverso, merece una explicación. Y también lo merece que laacov haya recibido tal bendición valiéndose de un ardid. Itzjak era profeta y él sabía que la misión de su descendencia sería difundir la divinidad en el mundo; y por eso pretendió bendecir a Esav, porque laacov estaba instalado en las tiendas de estudio totalmente desconectado de los asuntos mundanos, mientras que Esav, como hombre de campo, era el canal adecuado para ejercer influencia sobre el medio, sólo que requería de una bendición para rectificar su camino y entonces trabajar para rectificar a su entorno. Pero Rivká sabía que la verdad estaba con laacov, que no existe mejor forma que ejercer influencia positiva sobre el entorno que consagrarse al estudio de la Torá, como laacov, que incluso estando en casa del perverso Labán se mantuvo fiel a la observancia de los mandamientos. Rivka sabía que su hijo Esav estaba consagrado al campo y a los negocios más por interés propio que como forma de contactarse con la gente para difundir públicamente la divinidad. Y por eso Rivka se negó a que la bendición la recibiese Esav, porque para Esav, lo mundano no era una sólo un medio en aras de un fin supremo, sino un fin en sí mismo.

אָחִי אִישׁ שָׁעַר וְאֶנְכִי אִישׁ חֶלֶק: 12 אוֹלֵי יַמְשֹׁנִי אָבִי וְהִיִּיתִי
 בְּעֵינָיו כְּמִתְעַתֵּעַ וְהִבֵּאתִי עָלַי קָלְלָה וְלֹא בָרַכָּה: 13 וַתֹּאמֶר לוֹ
 אָמוּ עָלַי קָלְלֶתְךָ בְּנֵי אֵךְ שָׁמַע בְּקֹלִי וְלֹךְ קַח-לִי: 14 וַיִּלְךְ וַיִּקַּח
 וַיָּבֵא לְאָמוּ וַתַּעַשׂ אָמוּ מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אָהָב אָבִיו: 15 וַתִּקַּח
 רִבְקָה אֶת-בְּגָדֶי עֲשׂוּ בְנֵה הַגְּדֹל הַחֲמֹדֹת אֲשֶׁר אַתָּה בֹּכֶת
 וַתִּלְבַּשׂ אֶת-יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן: 16 וְאֵת עֶרְת גְּדֵי הָעֵזִים הַלְבִּישָׁה
 עַל-יָדָיו וְעַל חֻלְקֹת צְוֹאֲרָיו: 17 וַתִּתֵּן אֶת-הַמְטָעָמִים וְאֶת-הַלֶּחֶם
 אֲשֶׁר עָשָׂתָה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵה: 18 וַיָּבֵא אֶל-אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי
 וַיֹּאמֶר הַנְּנִי מִי אַתָּה בְּנֵי: 19 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-אָבִיו אֲנֹכִי עֲשׂוּ
 בְּכֹרֶךְ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם-נָא שָׁבָה וְאֶכְלָה מִצִּידֵי
 בְּעֹבוֹר תְּבָרַכְנִי נְפֹשְׁךָ: 20 וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-בְּנוֹ מַה-זֶּה מֵהַרְתָּ
 לְמִצָּא בְּנֵי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי: 21 וַיֹּאמֶר יִצְחָק
 אֶל-יַעֲקֹב גְּשָׁה-נָא וְאִמְשָׁן בְּנֵי הַאֲתָה זֶה בְּנֵי עֲשׂוּ אִם-לֹא:
 22 וַיָּגֶשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב
 וְהַיָּדַיִם יָדַי עֲשׂוּ: 23 וְלֹא הִכִּירוּ כִּי-הָיוּ יָדָיו כִּי־יָדַי עֲשׂוּ אָחִיו
 שֹׁעֲרֹת וַיְבָרַכְהוּ: 24 וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְּנֵי עֲשׂוּ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי:
 25 וַיֹּאמֶר הַגְּשָׁה לִי וְאֶכְלָה מִצִּיד בְּנֵי לְמַעַן תְּבָרַכְךָ נְפֹשִׁי
 וַיָּגֶשׁ-לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יֵינ וַיִּשְׁתָּ: 26 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו
 גְּשָׁה-נָא וּשְׁקָה-לִי בְּנֵי: 27 וַיָּגֶשׁ וַיִּשְׁק-לוֹ וַיֵּרַח אֶת-רִיחַ בְּגָדָיו
 וַיְבָרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכּוּ יְהוָה:
 (שׁוֹ) 28 וַיִּתֵּן-לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵי הָאָרֶץ וּרְבַד דָּגָן
 וַתִּירֶשׁ: 29 יַעֲבֹדוך עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ (וַיִּשְׁתַּחֲוּ) לָךְ לְאֲמִים הֵוָה גְּבִיר
 לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אֶמְךָ אַרְרִיךָ אֲוֹר וּמְבָרַכֶיךָ בְּרוּךְ: 30 וַיְהִי

Nota al vers. 27:22: "La voz es la voz de laacov, pero las manos son manos de Esav": Fue Itzjak, el padre de los mellizos, ya ciego, quien hizo esta declaración. Se trata más bien de una exclamación de asombro: ¿Cómo se explica que la voz sea de laacov y las manos sean de Esav!? ¡La voz de laacov y las manos de Esav son elementos mutuamente excluyentes! La pureza y la dulzura de la voz de laacov es incompatible con la perversidad de las manos de Esav. Se trata de una paradoja irreconciliable: Para ascender en los niveles de pureza se debe abandonar definitivamente toda práctica incompatible. O uno u otro.

Nota al vers. 27:22: "La voz es la voz de laacov, pero las manos son manos de Esav": Figurativamente, "Voz" alude a la suprema facultad del ser humano: su capacidad de manifestarse expresando reconocimiento al Supremo. Y de hecho, esta es la virtud que establece la distinción de Israel; y a ello aluden las palabras: "La voz es la voz de laakov". En cambio, Esav –todo el mal encarnado en el concepto *Esav*– se distingue por sus manos, la fuerza física.

כַּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יֵצֵא יֵצֵא יַעֲקֹב מֵאֵת
פָּנָיו יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוּ אָחִיו כָּא מְצִידוֹ: ³¹ וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא
מִטְעָמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקִים אָבִי וַיֹּאכַל מְצִיד בְּנֹו
בְּעֵבֶר תְּבָרַכְנִי נִפְשָׁךְ: ³² וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר
אֲנִי בְנֶךָ בְּכָרְךָ עָשׂוּ: ³³ וַיַּחֲרֹד יִצְחָק חֲרָדָה גְדֹלָה עַד־מָאֹד
וַיֹּאמֶר מִי־אֲפֹא הוּא הַצֶּד־צִיד וַיָּבֵא לִי וְאָכַל מִכָּל בְּטָרָם תָּבוֹא
וְאִבְרַכְהוּ גַם־בְּרוּךְ יִהְיֶה: ³⁴ כְּשָׁמַע עָשׂוּ אֶת־דְּבָרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק
צָעָקָה גְדֹלָה וּמְרָה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי:
³⁵ וַיֹּאמֶר בָּא אַחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתְּךָ: ³⁶ וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא
שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְעָמִים אֶת־בְּכֹרְתִי לָקַח וְהִנֵּה עַתָּה לָקַח
בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־אֶצְלַתְּ לִי בְרַכָּה: ³⁷ וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לַעֲשׂוּ
הֵן גְּבִיר שְׁמֹתִי לָךְ וְאֶת־כָּל־אָחִיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגַן
וְתִירֵשׁ סִמְכֹתִיו וּלְכָה אֲפֹא מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי: ³⁸ וַיֹּאמֶר עָשׂוּ
אֶל־אָבִיו הַבְּרַכָּה אַחַת הוּא־לָךְ אָבִי בְרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי וַיִּשָּׂא
עָשׂוּ קִלְוֹ וַיִּבֶךְ: ³⁹ וַיַּעַן יִצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַנִּי
הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעַל: ⁴⁰ וְעַל־חֲרָבְךָ תַחֲיֶה
וְאֶת־אֲחִיךָ תַעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּרְיֹד וּפְרֻקַת עָלוֹ מֵעַל צוּאֲרֶךְ:
⁴¹ וַיִּשְׁטֹם עָשׂוּ אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרַכָּה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר
עָשׂוּ בָלְבוֹ יִקְרְבוּ יְמֵי אָבֶל אָבִי וְאֶהְרָגָה אֶת־יַעֲקֹב אָחִי: ⁴² וַיִּגַּד
לְרַבְקָה אֶת־דְּבָרֵי עָשׂוּ בְּנֵה הַגְּדֹל וְתִשְׁלַח וְתִקְרָא לַיַּעֲקֹב בְּנֵה
הַקָּטָן וְתֹאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עָשׂוּ אַחִיךָ מִתְנַחֵם לָךְ לְהִרְגֶךָ: ⁴³ וְעַתָּה
בְּנִי שְׁמַע בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח־לָךְ אֶל־לְבָן אָחִי חֲרָנָה:

Nota al vers. 27:36: "(Dijo Esav:) ¿Quizás por eso fue llamado "laacov"? Pues me ha engañado": La voz *laacov* tiene la misma raíz que *akav* (engaño). No obstante, no fue por engaño que laacov tomó la bendición de la primogenitura destinada a Esav, sino porque Esav despreció la condición de primogénito y resignó su derecho como tal. Por otra parte, la voz *akav*, significa también "talón": laakov fue llamado *laakov* por haber nacido tomando el talón (*ekev*) de su mellizo Esav. Porque mientras Esav representa la materia y el instinto animal del ser, laakov representa el alma divina, cuya función es *tomarla* a aquella y orientarla en la dirección adecuada. Y no obstante, Esav vio en el nombre *laakov* un sentido peyorativo, derivado de "engaño", porque desde el mundo fragmentado de Esav y de la materia, la realidad se presenta como fragmentos aislados en vez de la unidad armónica y absoluta que en verdad es; y por eso, lo que a los ojos de Esav se presenta como "engaño", lo que a los ojos de la materia se presenta como despropósito, en verdad no es tal, sino diametralmente lo opuesto: es la imagen absoluta que se aprecia desde el alma, en contraposición a la imagen limitada y fragmentada que se ve desde la materia.

44 וַיִּשְׁבֹּת עִמּוֹ יָמִים אַחְדִּים עַד אֲשֶׁר-תָּשׁוּב חַמַּת אָחִיךָ:
 45 עַד-שׁוּב אֶף-אָחִיךָ מִמֶּךָ וְשָׁכַח אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ לוֹ וְשָׁלַחְתִּי
 וְלִקְחָתִיךָ מִשָּׁם לָמָּה אֲשַׁכַּל גַּם-שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד: 46 וְתֹאמַר
 רִבְקָה אֶל-יִצְחָק קִצְתִּי בְּחַיֵּי מִפְּנֵי בָנוֹת חַת אִם-לִקְחָ יִעֲקֹב אִשָּׁה
 מִבָּנוֹת-חַת כָּאֵלֶּה מִבָּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִּי חַיִּים:

פרק כח – 28

1 וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל-יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיִּצְוֶהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא-תִקַּח
 אִשָּׁה מִבָּנוֹת כְּנָעַן: 2 קוּם לֶךְ פִּדְנָה אֲרָם בֵּיתָה בְּתוֹאֵל אָבִי אֲמֹךְ
 וְקַח-לָךְ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבָּנוֹת לְבֶן אָחִי אֲמֹךְ: 3 וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ אֶתְךָ
 וַיִּפְרֹךְ וַיִּרְבֶּךְ וְהָיִיתָ לְקָהֵל עַמִּים: 4 וַיִּתֶּן-לָךְ אֶת-בְּרֶכֶת אַבְרָהָם
 לָךְ וּלְזָרְעֶךָ אַתְּךָ לְרִשְׁתָּךְ אֶת-אָרֶץ מְגֹרֶיךָ אֲשֶׁר-נָתַן אֱלֹהִים
 לְאַבְרָהָם: (שביעי) 5 וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פִּדְנָה אֲרָם
 אֶל-לָבָן בֶּן-בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי אָחִי רִבְקָה אִם יַעֲקֹב וַעֲשׂוּ: 6 וַיֵּרָא
 עֲשׂוֹ כִּי-בָרַךְ יִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וְשָׁלַח אֹתוֹ פִּדְנָה אֲרָם לְקַח-תּוֹ
 מִשָּׁם אִשָּׁה בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ וַיִּצֹּעַ עָלָיו לֵאמֹר לֹא-תִקַּח אִשָּׁה מִבָּנוֹת
 כְּנָעַן: (מפטיר) 7 וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל-אָבִיו וְאֶל-אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פִּדְנָה אֲרָם:
 8 וַיֵּרָא עֲשׂוֹ כִּי רָעוֹת בָּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינָי יִצְחָק אָבִיו: 9 וַיֵּלֶךְ עֲשׂוֹ
 אֶל-יִשְׁמָעֵאל וַיִּקָּח אֶת-מַחֲלַת | בַּת-יִשְׁמָעֵאל בֶּן-אַבְרָהָם אַחֹת
 נְבִיּוֹת עַל-נַשְׂוֹ לֹ לְאִשָּׁה: ס ס ס

הפטרת תולדות

מלאכי א – 1

1 מִשָּׂא דְבַר-יְהוָה אֶל-יִשְׂרָאֵל בְּיַד מְלָאכִי: 2 אֶהְבֵּתִי
 אֶתְכֶם אָמַר יְהוָה וְאָמַרְתֶּם בְּמָה אֶהְבֵּתָנוּ הֲלוֹא-אָח עֲשׂוֹ

Nota al vers. 27:44, 45: "(Dijo Rivká a laakov, quédate en casa de mi hermano, en Jarán) hasta que se aplaque la ira de tu hermano, hasta que se aplaque la ira de tu hermano contra tí": ¿Y cómo sabría laakov que la ira de su hermano se habría cedido? Por ello es que Rivká, conocedora del carácter recíproco de las relaciones humanas, reiteró el concepto "hasta que se aplaque la ira de tu hermano"; como diciendo: "Cuando se aplaque tu ira hacia tu hermano sabrás que se ha aplacado la ira de tu hermano hacia tí"; porque el odio se corresponde con odio. Y el amor se corresponde con amor.

לִיעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה וְאַהֲבֵת־יַעֲקֹב: ³ וְאֶת־עֵשׂוֹ שִׁנְאַתִּי וְאֲשִׁים
אֶת־הָרִיוֹ שִׁמְמָה וְאֶת־נַחֲלָתוֹ לְתַנּוֹת מִדְּבַר: ⁴ כִּי־תֹאמַר אָדוֹם
רְשִׁינוּ וְנָשׁוּב וְנִבְנֶה חֲרֻבוֹת כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הֲמָה יִבְנוּ
וְאֲנִי אֶהְרֹס וְקָרְאוּ לָהֶם גְּבוּל רְשָׁעָה וְהָעַם אֲשֶׁר־זָעַם יְהוָה
עַד־עוֹלָם: ⁵ וְעֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה וְאַתֶּם תֹּאמְרוּ יִגְדַל יְהוָה מֵעַל
לְגְבוּל יִשְׂרָאֵל:

⁶ בֶּן יִכְבֵּד אָב וְעַבֵּד אֲדֹנָיו וְאִם־אָב אֲנִי אֵיךְ כְּבוֹדִי וְאִם־אֲדוֹנִים
אֲנִי אֵיךְ מוֹרְאֵי אָמַר | יְהוָה צְבָאוֹת לָכֶם הַכְּהֻנִים בּוֹזֵי שְׁמִי
וְאִמְרַתֶּם בַּמָּה בְּזִינוּ אֶת־שְׁמִי: ⁷ מְגִישִׁים עַל־מִזְבְּחֵי לֶחֶם
מִגָּאֵל וְאִמְרַתֶּם בַּמָּה גְּאֻלְנוּךְ בְּאִמְרָכֶם שְׁלַחַן יְהוָה נִבְזָה הוּא:
⁸ וְכִי־תִגְשׁוּן עוֹר לְזִבְחַת אֵין רָע וְכִי תִגִּישׁוּ פֶסֶח וְחִלָּה אֵין רָע
הַקְרִיבָהוּ נָא לְפַחְתְּךָ הִירָצֵךְ אוֹ הִישָׂא פְנִיךָ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת:
⁹ וְעַתָּה חֲלוּ־נָא פְנֵי־אֵל וַיִּחַנְנוּ מִיַּדְכֶם הִיתָה זֹאת הִישָׂא מִכֶּם
פְּנִים אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ¹⁰ מִי גַם־בְּכֶם וַיִּסְגֹּר
דְּלָתַיִם וְלֹא־תֹאֲרִירוּ מִזְבְּחֵי חֲנָם אֵין־לִי חֶפֶץ בְּכֶם אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא־אֶרְצֶה מִיַּדְכֶם: ¹¹ כִּי מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ
וְעַד־מְבוֹאוֹ גְּדוֹל שְׁמַי בְּגוֹיִם וּבְכָל־מְקוֹם מְקַטֵּר מִגִּישׁ לְשִׁמִּי
וּמִנְחָה טְהוֹרָה כִּי־גְדוֹל שְׁמַי בְּגוֹיִם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת:

Nota al vers. 1:2: "(Dice Hashem a Israel:) Si Uds. preguntasen en qué los he amado": En épocas del profeta Malaji, los israelitas se sentían desamparados por el Supremo y también que Él los amaba tan sólo en virtud de los patriarcas más que por ellos mismos. Y por eso a continuación Él les responde que si bien Esav era hermano del patriarca laakov, y como tal Él podía conceder la Tierra Prometida a los descendientes de ambos, no obstante Hashem se las concedió a los israelitas exclusivamente, por Su gran amor a ellos.

Nota al vers. 1:3: "He convertido las montañas de Esav en desolación": El versículo presenta otra prueba del amor del Supremo hacia Israel y de Su rechazo a Esav: Tanto los israelitas como los edomitas (pueblo que habitó al Sur del Mar Muerto y cuyo patriarca fue Esav) fueron desterrados por los babilónicos; pero mientras los israelitas pudieron regresar al cabo de 70 años, los edomitas no pudieron hacerlo y se perdieron como pueblo al haberse asimilado entre sus captores.

Nota al vers. 7: Para los que no comprenden el significado espiritual de las ofrendas de animales, el Altar de Hashem es -en efecto- sólo sangre y grasas. En cambio, para el que sí conoce su significado, sabe que por un lado la ofrenda animal eleva a la persona porque toma el lugar de ella como objeto ofrendado. Y por otro lado, la persona eleva espiritualmente al animal, porque al ofrendarlo eleva la materia a un objetivo supremo.

Nota al vers. 1:8: Los animales defectuosos no deben ofrendarse. En sentido llano, porque una ofrenda defectuosa no es digna del Rey. En sentido más profundo, porque una ofrenda defectuosa establece un canal defectuoso de conexión con el Supremo.

12 ואתם מחללים אותו באמרכם שלחן אדני מגאל הוא וניבו
 נבזה אכלו: 13 ואמרתם הנה מתלאה והפחתם אותו אמר יהוה
 צבאות והבאתם גזול ואת־הפסח ואת־החולה והבאתם
 את־המנחה הארצה אותה מידכם אמר יהוה: 14 וארור
 נוכל ויש בעדרו זכר ונדר וזבח משחת לאדני כי מלך גדול
 אני אמר יהוה צבאות ושמי נורא בגוים:

מלאכי ב – 2

1 ועתה אליכם המצוה הזאת הכהנים: 2 אם־לא תשמעו
 ואם־לא תשימו על־לב לתת כבוד לשמי אמר יהוה צבאות
 ושלחתי בכם את־המארה וארותי את־ברכותיכם וגם ארותיה
 כי אינכם שמים על־לב: 3 הנני גער לכם את־הזרע וזריתי
 פרש על־פניכם פרש חגיכם ונשא אתכם אליו:

4 וידעתם כי שלחתי אליכם את המצוה הזאת להיות בריתי
 את־לוי אמר יהוה צבאות: 5 בריתי | היתה אתו הקחים
 והשלום ואתנם־לו מורא ויראני ומפני שמי נחת הוא:
 6 תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא־נמצא בשפתי בְּשֵׁלוֹם
 ובמישור הקל אתי ורבים השיב מעון: 7 כִּי־שִׁפְתֵי כֹהֵן
 יִשְׁמְרוּ־דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׂוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאךָ יְהוּה־צְבָאוֹת הוּא:

